

Pro veřejné opatrovníky

22. září 2017
České Budějovice

Kdo je to opatrovanec?

= osoba, které byl jmenován opatrovník, se na dobu trvání opatrovnictví stává opatrovancem (§ 463/1 o.z.)

Druhy opatrovníků

- **opatrovník osoby omezené ve svéprávnosti** (§ 62 o.z.),
- opatrovník pro správu jmění (§ 464 odst. 1 o.z.),
- opatrovník osoby, o níž není známo, kde pobývá (§ 465 o.z.),
- opatrovník člověka neznámého zúčastněného při určitém právním jednání (§ 465 o.z.),
- **opatrovník člověka k ochraně jeho zájmů – bez omezení svéprávnosti** (§ 465 o.z.),
- opatrovník člověka, jehož zdravotní stav mu působí obtíže při správě jmění nebo hájení práv (§ 469 o.z.),
- kolizní opatrovník (§ 460 o.z.).

Proč veřejný opatrovník? Proč naše obec?

Soud jmenuje opatrovníkem:

- osobu, kterou **navrhl opatrovanec** (musí tedy v tomto směru respektovat obsah předběžného prohlášení). Není-li to možné, jmenuje soud opatrovníkem zpravidla
- **příbuzného** nebo
- **jinou osobu opatrovanci blízkou**, která osvědčí o opatrovance dlouhodobý a vážný zájem a schopnost projevovat jej i do budoucna. Není-li možné ani to, jmenuje soud opatrovníkem
- **jinou osobu**, která splňuje podmínky pro to, aby se stala opatrovníkem nebo
- **veřejného opatrovníka** podle jiného zákona.

(§ 471/2 o.z.)

Způsobilost být veřejným opatrovníkem má:

- **obec**, kde má opatrovanec bydliště, anebo
- právnická osoba zřízená touto obcí k plnění úkolů tohoto druhu;

jmenování veřejného opatrovníka podle jiného zákona **není vázáno na jeho souhlas.**

(§ 471/3 o.z.)

Bydliště

= místo, kde se **člověk zdržuje s úmyslem žít tam** s výhradou změny okolností trvale; takový úmysl může vyplývat z jeho prohlášení nebo okolností případu

(§ 80/1 o.z.)

Co když na to nemá obec „lidi“?

Co když nemá zkoušku odborné způsobilosti?

Nový odstavec § 471 NOZ:

(3) Veřejným opatrovníkem je obec, kde má opatrovanec bydliště; neskýtá-li však záruky řádného výkonu své funkce, může soud veřejným opatrovníkem jmenovat jinou vhodnou obec. Soud může veřejným opatrovníkem jmenovat také obec, která pro obec jinak příslušnou vykonává opatrovnictví za podmínek stanovených jiným zákonem.

-- ZATÍM NEPLATÍ – JE NAVRHOVÁN

Rozsah pravomocí –opatrovník bez omezení svéprávnosti (§ 465 o.z.)

I. Soud jmenuje opatrovníkem Patrika D., nar. 7.4.1996, bytem Tábor, Maredova 3003, Pavlu D., nar. 22.9.1970, bytem Tábor, Maredova 3003.

II. Opatrovník je oprávněn za opatrovance právně jednat ve všech záležitostech mimo záležitostí týkajících se vzniku a zániku manželství, výkonu rodičovských práv a povinností, jakož i pořízení pro případ smrti nebo prohlášení o vydědění a jejich odvolání. Dále je oprávněn spravovat jmění opatrovance v rozsahu běžné správy jmění. Nejedná-li se o běžnou záležitost, vyžaduje se k naložení se jměním zastoupeného schválení soudu.

Rozsah pravomocí – opatrovník osoby s omezenou svéprávností

I. Posuzovaný Jan K., nar. 4.11.1946, se omezuje ve svéprávnosti tak, že **není způsobilý samostatně právně jednat ve věcech:**

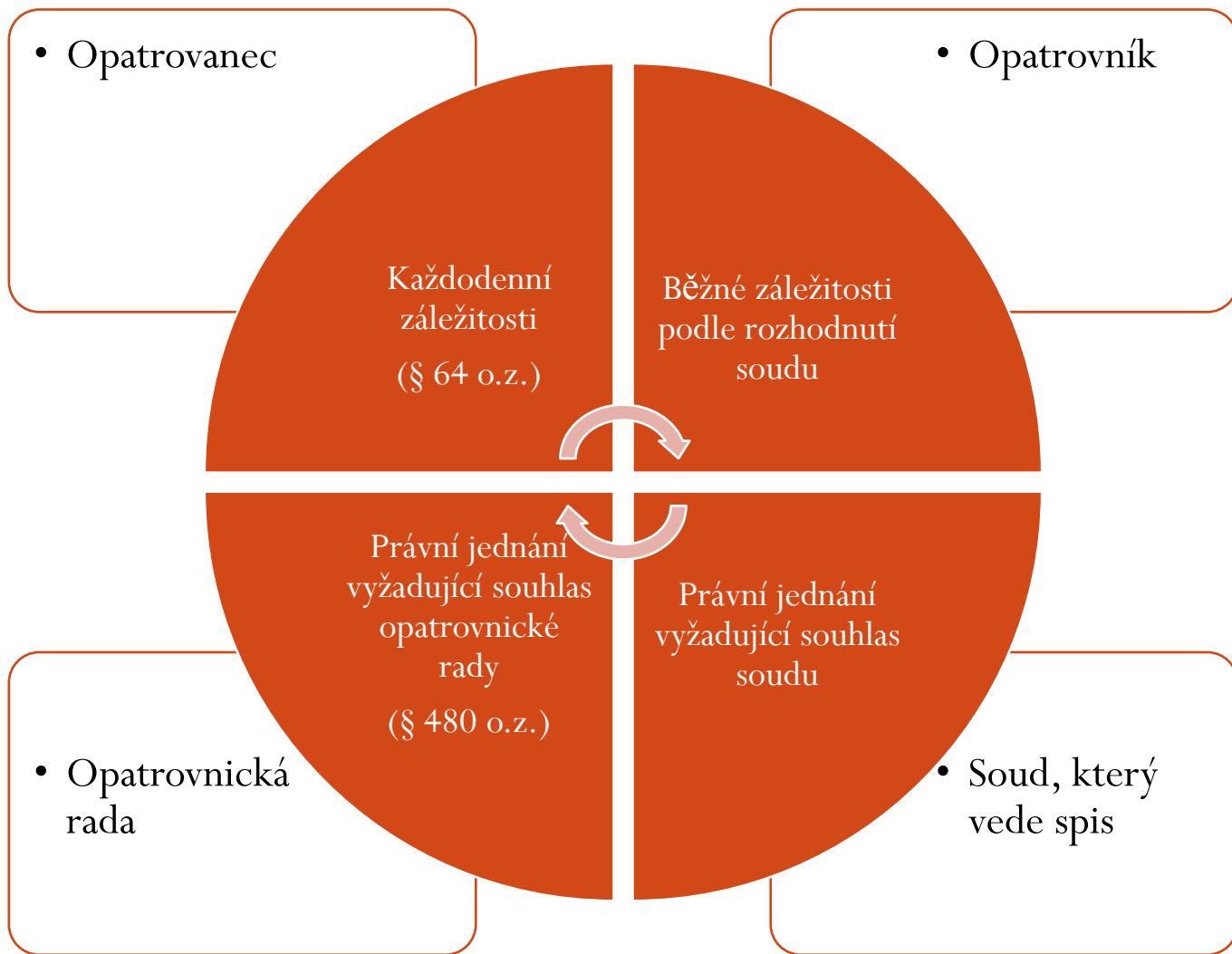
- uzavření manželství, příp. registrovaného partnerství,
- pořízení pro případ smrti,
- podání žádosti o vydání občanského průkazu a cestovního dokladu,
- zajištění v hmotné nouzi a státní sociální podpory, příspěvku na péči a dávek pro zdravotně postižené,
- realizace práva na sociální služby,
- nemocenského a důchodového zabezpečení,
- nakládání se jměním v jakékoli hodnotě,
- nakládání s peněžními prostředky ve výši přesahující částku 1.000,- Kč týdně,
- smluvních a majetkových závazků, změn stávajících právních vztahů a zakládání nových právních vztahů,
- posouzení poskytnutí zdravotních služeb, popřípadě důsledků jejich poskytnutí, a to na dobu 5 let od právní moci tohoto rozsudku.

II. Opatrovníkem Jana K., nar. 4.11.1946, soud jmenuje Petra K., nar. 24.6.1975, bytem Tábor, Martínka z Húsky 66/3.

III. Opatrovník je oprávněn za opatrovance právně jednat **při všech právních jednáních, v nichž je shora uvedeným rozhodnutím omezena jeho svéprávnost,** s výjimkou záležitostí týkajících se vzniku a zániku manželství, výkonu rodičovských práv a povinností, jakož i pořízení pro případ smrti nebo prohlášení o vydědění a jejich odvolání.

IV. Opatrovník je oprávněn spravovat jmění opatrovance v rozsahu běžné správy jmění. Nejedná-li se o běžnou záležitost, vyžaduje se k naložení se jměním zastoupeného schválení soudu.

Kdo co může řešit?

Čím se bude obec prokazovat?

- opatrovník se prokazuje **listinou opatrovníka**
- dále na úřady zasíláme rozhodnutí:
 - o omezení svéprávnosti, o zrušení omezení svéprávnosti, a to bez odůvodnění těchto rozhodnutí, **obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností** a
 - o jmenování či odvolání opatrovníka osobě, jejíž svéprávnost byla omezena **1. obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností a 2. příslušnému obecnímu úřadu.**
- v případě jmenování veřejného opatrovníka je na listině uvedena „Obec XY, Město XY“ a pověřený zaměstnanec pak musí předkládat i pověření starostou – že byla právě tato osoba pověřena výkonem opatrovnictví právě pro tohoto opatrovance

Jak vypadá listina opatrovníka?

LISTINA o jmenování opatrovníka

Podle pravomocného rozhodnutí Okresního soudu v Táboře ze dne 17.09.2014 č.j. 30 P 89/2003-114 je

Město Tábor, se sídlem Žižkovo nám. 2, Tábor,

opatrovníkem

Kateřiny Novákové, nar. 01.01.1989, bytem Žižkovo nám. 3, Tábor, která byla rozhodnutím Okresního soudu v Táboře ze dne 17.09.2014 č.j. 30 P 89/2003-114 **omezena ve svéprávnosti tak, že není způsobilá samostatně právně jednat ve věcech:**

- nakládání se jměním v hodnotě přesahující **100 Kč**,
- nakládání s peněžními prostředky ve výši přesahující **100 Kč týdně**,
- smluvních a majetkových závazků, změn stávajících právních vztahů, zakládání nových smluvních vztahů, jejichž předmětem je plnění vyšší než 100 Kč, a bez ohledu na hodnotu předmětu těchto smluv a závazků ve věcech týkajících se uzavírání smluv o půjčce, úvěrových smluv, leasingových smluv, nájemních smluv, pojistných smluv, smluv o stavebním spoření, smluv o zřízení a vedení účtu a smluv o poskytování telekomunikačních služeb,
- posouzení poskytnutí **zdravotních** služeb, popřípadě důsledky jejich poskytnutí,

a to na dobu 3/5 let od právní moci rozsudku.

Opatrovník je oprávněn za opatrovance právně jednat při všech právních jednáních, v nichž je shora uvedeným rozhodnutím omezena jeho svéprávnost, s výjimkou záležitostí týkajících se vzniku a zániku manželství, výkonu rodičovských práv a povinností, jakož i pořízení pro případ smrti nebo prohlášení o vydědění a jejich odvolání.

Dále je **oprávněn spravovat jmění opatrovance v rozsahu běžné správy jmění**. Nejedná-li se o běžnou záležitost, vyžaduje se k naložení se jměním zastoupeného schválení soudu.

Zprávy o osobě opatrovance a účty ze správy jeho majetku je opatrovník povinen podávat vždy nejpozději do 30. června.

Aktuálně k listinám:

Veřejný opatrovník:

- **jmenován** pravomocným rozhodnutím soudu
- **přechod** výkonu této funkce ze zákona § 468 o.z.
- vždy je soudem vydána listina opatrovníka – aby se veřejný opatrovník mohl prokázat vůči třetím stranám a jednat jménem opatrovance
- v aktuálně platných předpisech není zakotvena povinnost soudu vydat listinu opatrovníka, s vydáním listiny počítá pouze jednacím řád pro okresní soudy, ale jen v souvislosti s tím, že na listině má být kulaté razítko (§ 22 jednacímho řádu)
- Ministerstvo spravedlnosti připravuje nové vzory s tím, že i povinnost vydávat listinu bude předepsána

== > v případě, že Vám listina nebude soudem automaticky zaslána, vyžádejte si ji

Co musíme udělat hned po převzetí listiny?

- oznámit na OSSZ změnu – tedy jmenování opatrovníka
 - důchod v hotovosti - zrušit bývalého zvláštního příjemce
 - důchod na účet – pouze sdělit, že je nový opatrovník a nechat zasílat důchod na účet opatrovance
- zajistit si přístup k bankovním účtům
 - zařídit příchod a odchod pravidelných plateb (platba za domov, SIPO, apod.)
- zařídit si průkaz příjemce na poště
- zjistit, zda má řidičský průkaz, živnostenské oprávnění, zbrojní průkaz
- sdělit ošetřujícím lékařům, že byl jmenován opatrovník (pro zdravotní služby)
- sdělit zařízení, ve kterém opatrovanec pobývá, že byl jmenován opatrovník
- soupis majetku ve lhůtě 2 měsíců – k tomu zjistit:
 - nemovitosti – na katastrálním úřadu (daně, pojištění domu, domácnosti)
 - osobní automobil – evidence vozidel (povinné ručení)
 - bankovní účty – banky, pojišťovny, spořitelny (stavební spoření, penzijní připojištění, životní pojištění)
 - exekuce – u místně příslušného soudu, na poště za 50 Kč výpis z evidence exekucí (www.ceecr.cz)
 - insolvenční rejstřík (<https://isir.justice.cz/isir/common/index.do>)
 - případné dluhy – finanční úřad, dopravní podnik, poskytovatelé půjček, dodavatelé energií, obec (nájem, odpady)

Exekuce a jak je zjistit?

- **exekuční titul** – rozhodnutí soudu, finančního úřadu, zdravotní pojišťovny, správního orgánu
- **vždy pověřuje exekutora soud** – místně příslušným je obecný soud povinného – tedy soud, v jehož obvodu má povinný bydliště (ale také kde je nemovitá věc, jíž se exekuce týká)
- Centrální registr exekucí – www.ceecr.cz

Jaká jsou práva a povinnosti opatrovníka?

1. ZÁSTUPCE JEDNÁ OSOBNĚ.

(§ 438 obč. zák.: Zástupce jedná osobně. Dalšího zástupce může pověřit, je-li to se zastoupeným ujednáno nebo vyžaduje-li to nutná potřeba, odpovídá však za řádný výběr jeho osoby.)

2. OPATROVNÍK SLEDUJE OCHRANU ZÁJMŮ ZASTOUPENÉHO A NAPLŇOVÁNÍ JEHO PRÁV.

(§ 457 obč. zák.: Zákonné zastoupení i opatrovnictví sleduje ochranu zájmů zastoupeného a naplňování jeho práv.)

3. OPATROVNÍK JE POVINEN:

- udržovat s opatrovancem vhodným způsobem a v potřebném rozsahu **pravidelné spojení**,
- projevovat o opatrovance **skutečný zájem**,
- jakož i dbát o jeho **zdravotní stav** a
- starat se o naplnění **opatrovancových práv** a
- **chránit jeho zájmy.**

(§ 466 odst. 1 obč. zák.)

4. OPATROVNÍK JE POVINEN VYSVĚTLIT OPATROVANCÍ SROZUMITELNĚ POVAHU A NÁSLEDKY ROZHODNUTÍ, KTERÁ ZA NĚJ ČINÍ.

(§ 466 odst. 2 obč. zák.: Rozhoduje-li opatrovník o opatrovancových záležitostech, vysvětlí opatrovanci srozumitelně povahu a následky rozhodnutí.)

Práva a povinnosti II.

5. OPATROVNÍK SPRAVUJE JMĚNÍ OPATROVANCE V BĚŽNÉM ROZSAHU.

(§ 461 odst. 1 obč. zák.: Spravuje-li opatrovník jmění zastoupeného, náleží mu běžná správa takového jmění. Nejedná-li se o běžnou záležitost, vyžaduje se k naložení se jměním zastoupeného schválení soudu.)

- **Jmění osoby** - § 495 o.z. – souhrn majetku (vše, co osobě patří) a jejich dluhů

6. OPATROVNÍK NAPLŇUJE OPATROVANCOVA PRÁVNÍ PROHLÁŠENÍ A DBÁ JEHO NÁZORŮ.

(§ 467 odst. 1 obč. zák.: Opatrovník při plnění svých povinností naplňuje opatrovancova právní prohlášení a dbá jeho názorů, i když je opatrovanec projevil dříve, včetně přesvědčení nebo vyznání, soustavně k nim přihlíží a zařizuje opatrovancovy záležitosti v souladu s nimi. Není-li to možné, postupuje opatrovník podle zájmů opatrovance.)

7. OPATROVNÍK DBÁ, ABY ZPŮSOB OPATROVANCOVA ŽIVOTA NEBYL V ROZPORU S JEHO SCHOPNOSTMI

(§ 467 odst. 2 obč. zák.: Opatrovník dbá, aby způsob opatrovancova života nebyl v rozporu s jeho schopnostmi a aby, nelze-li tomu rozumně odporovat, odpovídal i zvláštním opatrovancovým představám a přáním.)

8. OPATROVNÍK NENÍ OPRAVNĚN ZA ZASTOUPENÉHO PRÁVNĚ JEDNAT V ZÁLEŽITOSTECH TÝKAJÍCÍCH SE:

- vzniku a zániku **manželství**,
- výkonu **rodičovských povinností** a práv,
- jakož i **pořízení pro případ smrti** nebo
- **prohlášení o vydědění** a jejich odvolání

(§ 458 obč. zák.)

Co je to opatrovnická rada?

= skupina lidí opatrovanci blízkých, kteří se scházejí nejméně jednou za rok, jejím členem nemůže být opatrovník

= mezistupeň mezi opatrovníkem a soudem

- má určitou zákonem stanovenou rozhodovací pravomoc danou § 480 o.z.

- rada projednává zprávu opatrovníka, vyjadřuje se k soupisu jmění, k vyúčtování jeho správy, atd.

- vše upraveno §§ 472 – 485 o.z.

- **není-li zvolena opatrovnická rada – schvaluje opatření opatrovníka namísto rady soud** (§ 482/2 o.z.)

Práva a povinnosti opatrovníka III.

9. OPATROVNÍK NESMÍ BEZ SOUHLASU OPATROVNICKÉ RADY (A NENÍ-LI, PAK BEZ SOUHLASU SOUDU) ROZHODNOUT O:

- **změně bydliště** opatrovance,
- umístění opatrovance **do uzavřeného ústavu** nebo podobného zařízení v případě, kdy to zdravotní stav opatrovance zjevně nevyžaduje,
- **zásazích do integrity** opatrovance, nejedná-li se o zákroky bez závažných následků.

(§ 480 odst. 1 obč. zák.)

10. OPATROVNÍK NESMÍ BEZ SOUHLASU OPATROVNICKÉ RADY (A NENÍ-LI, PAK BEZ SOUHLASU SOUDU) NAKLÁDAT S MAJETKEM OPATROVANCE, JEDNÁ-LI SE O:

- nabytí nebo zcizení majetku v hodnotě převyšující částku odpovídající stonásobku životního minima jednotlivce podle jiného právního předpisu,
- nabytí nebo zcizení majetku převyšující **jednu třetinu opatrovanceva majetku**, ledaže tato třetina představuje hodnotu jen nepatrnou,
- přijetí nebo poskytnutí **zápůjčky, úvěru** nebo jistoty v hodnotách uvedených shora.

(§ 480 odst. 2 obč. zák.)

Zcizení = zákonný převod majetku do cizích rukou (prodej, dar)

Nabytí = zákonný převod majetku do rukou opatrovance (koupě, dar)

Práva a povinnosti IV.

11. OPATROVNÍK NESMÍ BEZ SOUHLASU SOUDU:

- vyslovit souhlas **se změnou osobního stavu** opatrovance,
- zavázat opatrovance k plnění některému z členů opatrovnické rady nebo osoby tomuto členu blízké,
- **nabýt pro opatrovance nemovitou věc** nebo podíl na ní, ani opatrovancovu nemovitou věc nebo podíl na ní zcizit či zatížit,
- nabýt pro opatrovance obchodní závod, podíl na obchodním závodu nebo podíl na právnické osobě, ani tento majetek zcizit nebo zatížit; to neplatí, jedná-li se o nabytí účastnických nebo podobných cenných papírů zajišťujících bezpečný výnos,
- uzavřít za opatrovance **smlouvu zavazující ho k trvajícím nebo opakovanému plnění na dobu delší než 3 roky**,
- odmítnout dědictví nebo jiné plnění z pozůstalosti,
- zavázat opatrovance **k bezúplatnému plnění jiné osobě**, ledaže se jedná o dar poskytnutý k obvyklé příležitosti podle zásad slušnosti v přiměřeném rozsahu a opatrovanec je schopen úsudku a projevil s darem souhlas.

(§ 483 odst. 1 a 2 NOZ)

12. OPATROVNÍK BEZ SOUHLASU SOUDU NESMÍ NALOŽIT S MAJETKEM OPATROVANCE, JEDNÁ-LI SE O:

- nabytí nebo zcizení majetku v hodnotě převyšující částku odpovídající **pětisetnásobku životního minima** jednotlivce podle jiného právního předpisu,
- nabytí nebo zcizení majetku převyšující **jednu polovinu opatrovancova majetku**, ledaže tato polovina představuje hodnotu jen nepatrnou a nejedná se o věc, která je pro opatrovance věcí zvláštní oblíbenosti, nebo
- **přijetí nebo poskytnutí půjčky, úvěru** nebo jistoty v hodnotách převyšujících částku odpovídající pětisetnásobku životního minima jednotlivce nebo převyšující hodnotu jedné poloviny opatrovancova majetku.

(§ 483 odst. 3 NOZ)

Práva a povinnosti V.

13. OPATROVNÍK JE POVINEN VYHOTOVIT SOUPIS SPRAVOVANÉHO JMĚNÍ DO 2 MĚSÍČŮ OD SVÉHO JMENOVÁNÍ

(§ 485 odst. 1 obč. zák.: Opatrovník, který spravuje jmění opatrovance, vyhotoví **do 2 měsíců** od svého jmenování soupis spravovaného jmění a doručí jej soudu, opatrovanci a opatrovnické radě.)

14. PRAVIDLA PŘI SPRÁVĚ MAJETKU OPATROVANCE

- kdo vykonává správu cizího majetku, činí vše, co je nutné k jeho zachování; řádně s ním hospodaří
- spravuje-li zástupce peněžní prostředky, musí je vynaložit obezřetně
- zástupce může ze spravovaného majetku něco zcizit, je-li to v zájmu zachování hodnoty, podstaty a účelu spravovaného majetku nebo je-li to nutné k zaplacení dluhů s tímto majetkem spojených; jinak jen za protiplnění
- správce může se spravovaným majetkem činit cokoli, co je nutné a užitečné; svou působnost vykonává a plní své povinnosti s péčí řádného hospodáře
- správce vede spolehlivé záznamy o spravovaném majetku a **nesmí smísit svůj vlastní majetek s majetkem pod svou správou**

(§§ 1400 - 1447 obč. zákoníku.)

15. OPATROVNÍK JE POVINEN VYHOTOVIT KAŽDOROČNÍ VYÚČTOVÁNÍ SPRÁVY JMĚNÍ VŽDY DO 30. ČERVNA

(§ 485 odst. 2 obč. zák.: Za trvání opatrovnictví vyhotoví opatrovník vyúčtování správy jmění každoročně vždy do 30. června. Je-li pro to důležitý důvod, může opatrovanec nebo opatrovnická rada navrhnout soudu, aby opatrovníkovi uložil povinnost vyhotovit mimořádné vyúčtování. Opatrovník doručí každé vyúčtování opatrovanci, opatrovnické radě a soudu.

§ 1436 odst. 2 obč. zák.: Vyúčtování správy spravovaného majetku musí být tak podrobné, aby bylo možné ověřit jeho správnost.)

16. PŘI SKONČENÍ OPATROVNICTVÍ JE OPATROVNÍK POVINEN VYHOTOVIT KONEČNÉ VYÚČTOVÁNÍ SPRÁVY JMĚNÍ

(§ 485 odst. 3 obč. zák.: Opatrovník, jehož funkce končí, doručí konečné vyúčtování správy jmění opatrovanci, opatrovnické radě a soudu, popř. také dalšímu opatrovníkovi nebo soudnímu komisaři jmenovanému v řízení o dědictví. Zemře-li opatrovník, vydá soudu, který jej jmenoval, listiny a další doklady týkající se opatrovance a jeho záležitostí každý, kdo má tyto listiny a doklady u sebe.)

Jaká je trestní odpovědnost opatrovníka?

Trestní zákoník

§ 220 Porušení povinnosti při správě cizího majetku

(1) Kdo poruší podle zákona mu uloženou nebo smluvně převzatou povinnost opatrovat nebo spravovat cizí majetek, a tím jinému způsobí škodu nikoli malou, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo zákazem činnosti.

(2) Odnětím svobody na šest měsíců až pět let nebo peněžitým trestem bude pachatel potrestán,

a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 jako **osoba, která má zvlášť uloženou povinnost hájit zájmy poškozeného**, nebo

b) způsobí-li takovým činem značnou škodu.

(3) Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 škodu velkého rozsahu.

§ 221 Porušení povinnosti při správě cizího majetku z nedbalosti

(1) Kdo z hrubé nedbalosti poruší podle zákona mu uloženou nebo smluvně převzatou důležitou povinnost při opatrování nebo správě cizího majetku, a tím jinému způsobí značnou škodu, bude potrestán odnětím svobody až na šest měsíců nebo zákazem činnosti.

(2) Odnětím svobody až na tři léta bude pachatel potrestán,

a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 jako **osoba, která má zvlášť uloženou povinnost hájit zájmy poškozeného**, nebo

b) způsobí-li takovým činem škodu velkého rozsahu.

Jak převzít majetek od bývalého opatrovníka?

Odvolání opatrovníka

- opatrovník, jehož funkce končí, doručí konečné vyúčtování správy jmění **opatrovanci, opatr.radě a soudu**, popř. také dalšímu opatrovníkovi nebo **soudnímu komisaři** jmenovanému v řízení o dědictví (§ 485/3 o.z.)

Smrt opatrovníka

– zemře-li opatrovník, vydá soudu listiny a další doklady týkající se opatrovance a jeho záležitostí každý, kdo má tyto listiny u sebe (§ 485/3 o.z.)

Jak má vypadat zpráva pro soud a opatrovance?

Ve zprávě o své činnosti uveďte:

1. na jaké adrese, příp. v jakém zařízení opatrovanec bydlí;
2. jaký je rámcově jeho zdravotní stav;
3. kdo je jeho **ošetřujícím lékařem** (praktický lékař, psychiatr);
4. jak často je opatrovník s opatrovancem ve spojení;
5. jak je nakládáno s majetkem opatrovance (doložte doklady):
 - a) jaké jsou jeho **pravidelné příjmy** (důchod, příspěvek na péči, mobilitu, aj.),
 - b) jaké jsou jeho **nepravidelné/jednorázové příjmy** (nájemné, dividendy, aj.),
 - c) jaké jsou jeho **pravidelné výdaje** (nájemné, úhrada pobytu, povinné platby spojené s bydlením, výdaje za léky, za obědy, apod.),
 - d) jaké jsou jeho **nepravidelné/jednorázové výdaje** (poplatky za odpad, daně, pojistné, apod.);
6. jaký je **nemovitý** majetek opatrovance (zda a jaký vlastní byt, dům, pole, aj.);
7. jaký je jeho **movitý** majetek vyšší hodnoty (osobní automobil, šperky, obrazy, apod.);
8. jaký je jeho **finanční** majetek (smlouvy o pojištění, spoření, běžné a spořicí účty, penzijní připojištění, apod.).
9. další podstatné záležitosti, které byly za opatrovance opatrovníkem řešeny.

Co musí soud schvalovat?

Rozpor mezi opatrovníkem a opatrovancem při zásahu do integrity opatrovance – když souhlasí oba, soud se nežadá o souhlas

- nesouhlasí-li opatrovanec a opatrovník ano; nesouhlasí-li opatrovník a opatrovanec si zákrok přeje (§ 100/1,2 o.z.)
→ **při neshodě mezi opatrovníkem a opatrovancem je nutný souhlas soudu**
→ **při trvalých následcích je nutné přivolení soudu**

Změna bydliště opatrovance

- bez souhlasu soudu (opatrovnické rady) nesmí opatrovník rozhodnout o změně bydliště opatrovance (480/1 a) o.z.).

Správa majetku

- spravuje-li opatrovník jmění zastoupeného, náleží mu **běžná správa takového jmění**. Nejedná-li se o běžnou záležitost, vyžaduje se k naložení se jměním zastoupeného schválení soudu. (461/1 o.z.)

Opatrovník nesmí bez souhlasu soudu: (§ 480-483 o.z.)

- rozhodnout o nabytí nebo zcizení majetku v hodnotě převyšující částku odpovídající **stonásobku životního minima jednotlivce**,
- rozhodnout o nabytí nebo zcizení majetku převyšující **jednu třetinu opatrovanceva majetku**, ledaže tato třetina představuje hodnotu jen nepatrnou,
- rozhodnout o **přijetí nebo poskytnutí zápůjčky**, úvěru nebo jistoty v hodnotách uvedených výše,
- zavázat opatrovance k plnění některému z členů opatrovnické rady nebo osoby tomuto člověku blízké,
- **nabýt** pro opatrovance **nemovitou věc** nebo podíl na ní, ani opatrovance nemovitou věc nebo podíl na ní **zcizit či zatížit**,
- uzavřít za opatrovance smlouvu zavazující ho **k trvajícimu nebo opakovanému plnění na dobu delší než 3 roky**,
- **odmítnout dědictví** nebo jiné plnění z pozůstalosti,
- zavázat opatrovance **k bezúplatnému plnění** jiné osobě, ledaže se jedná o dar poskytnutý k obvyklé příležitosti podle zásad slušnosti v přiměřeném rozsahu a opatrovanec je schopen úsudku a projevil s darem souhlas.

Změna bydliště

- soud schvaluje **změnu** bydliště ve smyslu § 80 o.z. – tedy **faktického místa pobytu** opatrovance – nikoli změnu trvalého pobytu
- nejčastější případ:
 - opatrovanec nastupuje do pobytové služby – změna bydliště z vlastního bytu/domu na adresu pobytového zařízení (ne vždy to znamená, že v pobytovém zařízení bude hlášen k trvalému pobytu)

Návrh na vyslovení souhlasu se změnou bydliště

Rozhodnutím Okresního soudu v Táboře ze dne č.j. byl pan Jan Z. omezen ve svéprávnosti. Stejným rozhodnutím bylo město..... jmenováno jeho opatrovníkem.

Dne.....došlo ke změně bydliště opatrovance.....(odkud kam). K této změně opatrovník přistoupil z důvodů:.....(proč).....

Vzhledem k tomu, že s ohledem na ust. § 480 odst. 1 písm. a) obč. zákoníku opatrovník nesmí rozhodnout o změně bydliště opatrovance bez souhlasu soudu, navrhuje, aby soud vydal tento

r o z s u d e k :

Soud **schvaluje** za, nar., změnu bydliště.....(odkud kam).

V Táboře dne 22. září 2017

podpis opatrovníka

Správa majetku

Opatrovníkovi vždy náleží

- **běžná správa jmění** (§ 461/1 o.z.)
 - = každoměsíční nakládání s příjmy a výdaji
(příjem důchodu, úhrada povinných plateb, nákup oblečení, léků, apod.)
- **neběžná záležitost podléhá schválení soudu**
 - (výpověď ze stavebního spoření, kupní smlouva na osobní automobil, nemovitý majetek, apod.)

Návrh na schválení právního jednání – neběžný úkon

Rozhodnutím Okresního soudu v Táboře ze dne.....č.j.byla omezena ve svéprávnosti. Stejným rozhodnutím byla obec jmenována jejím opatrovníkem.

Dnebyla za opatrovanou podána výpověď z penzijního připojištění č. smlouvy.....u pojišťovny..... Na základě této výpovědi získá jmenovaná částku.....která bude připsána na její vlastní účet.

Vzhledem k tomu, že s ohledem na § 461 odst. 1 obč. zákoník je k takovému jednání třeba schválení soudu, navrhuji, aby soud vydal tento

r o z s u d e k :

Soud **schvaluje** za, **nar.**....., **Výpověď** z.....č. **smlouvy**....., kterou za ni dne.....podal opatrovník....., nar.

V dne

podpis opatrovníka

Smlouva zavazující k trvajícím nebo opakovanému plnění na dobu delší než tři roky (§ 483/2d) o.z.)

- nejčastěji jde o smlouvy o poskytnutí sociální péče v pobytových zařízeních
 - na dobu neurčitou
 - péče je poskytována za pravidelné plnění
- je nutné předložit soudu ke schválení
- doporučuji takto uzavírat (nikoli na dobu kratší než 3 roky)
==> nejistota pro opatrovance i pro jeho okolí (opatrovníka, rodinu)
- i smlouvu na dobu neurčitou lze vždy vypovědět

Návrh na schválení právního jednání - smlouva delší než 3 roky

Rozhodnutím Okresního soudu v Táboře ze dne č.j.byla obec..... jmenována opatrovníkem Jaroslava K. nar. 01.02.1926.

Dne.....došlo k uzavření Smlouvy o poskytování sociálních služeb s.....(kým).
K uzavření této smlouvy opatrovník přistoupil z důvodů:.....(proč).....

Vzhledem k tomu, že s ohledem na ust. § 483 odst. 2 písm. d) občanského zákoníku uzavřít smlouvu zavazující ho k trvajícimu nebo opakovanému plnění na dobu delší než tři roky, navrhuje, aby soud vydal tento

r o z s u d e k :

Soud **schvaluje** za, nar., **Smlouvu o poskytování sociálních služeb** ze dne.....uzavřenou mezi opatrovance....., zastoupenou opatrovníkem....., a(kým).

V dne

podpis opatrovníka

Jak napsat návrh na omezení svéprávnosti?

Z návrhu musí vyplývat:

- a) z jakých skutkových a právních důvodů považuje navrhovatel návrh za důvodný a
- b) že užití mírnějších a méně omezujících opatření není možné.

Navrhovatel tedy musí tvrdit skutečnosti, které představují předpoklady omezení svéprávnosti, a to existenci duševní poruchy, existenci hrozby závažnou újmou, pro případ, že svéprávnost člověka nebude omezena, nedostatečnost méně omezujících opatření.

Je třeba specifikovat:

- a) jaký je osobní stav posuzovaného (má manžela, děti),
- b) jeho zdravotní stav (jak dlouho duševní choroba trvá, zda se může v průběhu doby zlepšit),
- c) rozpoznávací schopnosti (v jakých oblastech a do jaké míry byla narušena jeho schopnost myslet a rozhodovat se),
- d) každodenní fungování (zda zná hodnotu peněz, jestli dokáže posoudit potřebu zdravotních služeb, zda je schopen se postarat o dům či byt, jaké konkrétní situace musí řešit a zda je schopen je pochopit),
- e) zda využívá nějaké formy podpory (v rámci přirozeného sociálního prostředí nebo sociální služby, zda tato podpora odpovídajícím způsobem kompenzuje jeho postižení, nebo rizika plynoucí z jeho situace v oblasti právního jednání),
- f) co je pro člověka důležité, jak si představuje uspořádání své situace (zda si přeje, aby mu byl jmenován opatrovník, kde chce žít, zda chce o svých záležitostech rozhodovat sám nebo s nápomocí),
- g) jaká konkrétní závažná újma mu hrozí, která vyžaduje omezení svéprávnosti,
- h) proč nestačí, aby mu někdo napomáhal při rozhodování (že zde není nikdo, kdo by byl ochoten smlouvu uzavřít, že asistence nestačí, protože posuzovaný rady vůbec nechápe), proč není možné zastoupení členem domácnosti (žádný člen domácnosti nechce posuzovaného zastupovat, případně posuzovaný nikoho takového nemá, je třeba činit jiná jednání než obvyklé záležitosti) a nestačí ani opatrovnictví bez omezení svéprávnosti.

Lze řešit správu majetku dříve, než soud rozhodne?

Soud může:

- **v průběhu řízení** o omezení svéprávnosti svěřit třetí osobě provedení
- **určitých jednotlivých** právních jednání nebo
- **správu majetku,**
- je-li to nutné, aby se zabránilo závažné újmě. (§ 58 o.z.)

Návrh na svěření provedení určitých právních jednání třetí osobě (§ 58 o.z.)

Dne 23.06.2015 bylo u zdejšího soudu zahájeno řízení o omezení svéprávnosti Stanislavy K. Řízení dosud není skončeno.

Současná situace je taková:.....*zdůvodnit proč je třeba situaci řešit předběžně, jaké závažné újmě to zabrání.*

Proto tímto žádáme soud, aby v souladu s § 58 o.z. rozhodl

t a k t o :

Soud svěřuje obci....., aby za posuzovanou Stanislavu K., nar. 01.05.1958, bytem....., jednala v záležitostech:

- poskytnutí zdravotních služeb včetně souhlasu s hospitalizací,
- poskytnutí sociálních služeb včetně podání žádosti o sociální služby a uzavření smlouvy o poskytování sociálních služeb,
- nutných plateb a právních jednání ve vztahu ke službám spojených s bydlením,
- správy účtu u Československé obchodní banky, a.s., č. 123456789/0300.

Neplatné právní jednání a bezdůvodné obohacení

- § 581 o.z. Není-li osoba plně svéprávná, je neplatné právní jednání, ke kterému není způsobilá. Neplatné je i právní jednání osoby **jednající v duševní poruše**, která ji činí neschopnou právně jednat.
- § 2991 odst. 1 o.z. Kdo se na úkor jiného bez spravedlivého důvodu obohatí, **musí** ochuzenému **vydat, oč se obohatil.**
- § 2991 odst. 2 o.z. Bezdůvodně se obohatí zvláště ten, kdo získá majetkový prospěch plněním **bez právního důvodu**, plněním z právního důvodu, který odpadl, protiprávním užitím cizí hodnoty nebo tím, že za něho bylo plněno, co měl po právu plnit sám.

Jak řešit staré závazky opatrovance?

Jan Novák, nar., bytem....., s Vámi dne.....uzavřel Smlouvu o úvěru (leasingovou, o telekomunikačních službách, koupě tabletu).

Rozhodnutím Okresního soudu v ze dne.....č.j.byl Jan Novák, nar. 01.01.1965, bytem....., omezen ve svéprávnosti, a obec.....byla jmenována jeho opatrovníkem. Rozsah jeho omezení je dán rozhodnutím soudu na základě znaleckého posudku s tím, že je zřejmé, že jmenovaný ani v době před tímto rozhodnutím nebyl způsobilý samostatně právně jednat pro svou duševní poruchu.

S ohledem na uvedené omezení a s odkazem na ust. § 581 věta druhá občanského zákoníku tedy namítáme **neplatnost tohoto právního jednání v zákonné lhůtě**, když považujeme jeho právní jednání spočívající v uzavření shora jmenované smlouvy za neplatné. Jsme si vědomi povinnosti vrátit částku rovnající se bezdůvodnému obohacení. Na druhé straně jsme přesvědčeni, že již není povinností opatrovance hradit jakékoli příslušenství.

Žádáme Vás tímto o vyčíslení případné dlužné částky z titulu bezdůvodného obohacení opatrovance v souladu s ust. § 2991 dost. 1 a 2 o.z. Současně žádáme, aby dosud uhrazené částky byly započteny na úhradu jistiny s ohledem na argumentaci shora.

Co když se nedomluvíme?

- nepodávat žaloby k soudu – byly by zamítnuty pro neprokázaný naléhavý právní zájem
- je třeba hradit pohledávku ve splátkách s tím, že uvedete, že je tímto **placeno na jistinu**
- až bude jisté (nebo pravděpodobné), že je pohledávka celá uhrazena – přestat platit
- pak nechat aktivitu na věřiteli s tím, že pokud on podá žalobu, je nutné se bránit veškerou korespondencí mezi opatrovníkem a věřitelem, doložením uhrazených částek a tvrzením, že opatrovník hradil tak, aby zaplatil celou dlužnou částku ve výši bezdůvodného obohacení

Občanský průkaz opatrovance

Občanský průkaz je povinen mít občan, který dosáhl věku 15 let a má trvalý pobyt na území České republiky. **Občanský průkaz může mít i občan, jehož svéprávnost byla omezena.**

(§ 2 odst. 3 zák. č. 328/1999 Sb. o občanských průkazech)

==> pokud opatrovanec není omezen ve svéprávnosti – musí mít občanský průkaz.

Co dělat, když se opatrovanec odstěhuje z naší obce?

- místní příslušnost soudu – spis se vede tam, kde se zdržuje opatrovanec (jak řízení o svéprávnosti, o jmenování opatrovníka, tak pak vedení „živého“ spisu)

PO ZMĚNĚ BYDLIŠTĚ:

- veřejný opatrovník požádá soud o souhlas se změnou bydliště, příp. s uzavřenou smlouvou o pobytu (nájmu)
- dvě možnosti:
 - soud přenesení příslušnost na jiný (nově místně příslušný) – pak bude opatrovníka odvolávat tento nový soud a bude od něj vyžadovat závěrečnou zprávu
 - opatrovník **požádá o své odvolání** současný soud - ten rozhodne o změně (odvolání a nové jmenování), pak bude závěrečná zpráva podávána původnímu soudu, který teprve pak přenesení příslušnost na soud, v jehož obvodu se opatrovanec nyní zdržuje

Návrh na odvolání opatrovníka

Rozhodnutím Okresního soudu vze dne č.j. byl M. K. omezen ve svéprávnosti a jeho opatrovníkem byla jmenována Obec

M. K. žije od v domově pro osoby se zdravotním postižením na adrese Havanská 3819, Tábor. Zdejší soud již vyslovil souhlas se změnou bydliště, stejně tak jako byla schválena smlouva o poskytování služby v domově pro osoby se zdravotním postižením na adrese Havanská 3819, Tábor.

S ohledem na změnu bydliště M. K., který se bude nadále zdržovat v obci Tábor, **žádám soud, aby Obec z funkce opatrovníka odvolal** a jmenoval jeho opatrovníkem veřejného opatrovníka podle jeho bydliště tak, aby funkce mohla být vykonávána co nejpružněji a v blízkosti opatrovance.

Děkuji za vyhovění.

V.....dne

podpis opatrovníka

Děkuji za pozornost.

Tereza Horská